

MINISTERSTVO

PŔODOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

minister pôdohospodárstva
a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
Ján Mičovský

Bratislava 22. 04. 2021
Číslo: 7599/2021-410

Vážený pán minister,

v súvislosti s návrhom „vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov“ si Vás dovoľujem požiadať, aby uvedený materiál nebol Vami predložený na vyhlásenie do Zbierky zákonov skôr, ako sa uskutočnia odborné rokovania s cieľom dosiahnutia dohody na takej úprave k nedoriešeným rozporom, ktorá by minimalizovala neprimerané negatívne dopady na činnosti v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva. Tieto obmedzenia aktuálne vyplývajú z environmentálnych požiadaviek, obmedzení a podmienok navrhovaných vo vyhláške. Súčasne je nevyhnutné vyriešiť aj rozpor s legislatívou, na ktorý poukázala aj Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať na skutočnosť, že v celej doterajšej histórii našej mladej republiky nikdy nenastala situácia, že by minister odobril svojim podpisom vyhlášku, pri ktorej nebolo odstránených toľko zásadných rozporov s ostatnými ministerstvami, resp. ústrednými orgánmi štátnej správy, ako sa stalo v tomto prípade. Doposiaľ v rámci princípu spolupráce ústredných orgánov štátnej správy bola vždy snaha dosiahnuť cez odborné rokovania maximálnu možnú mieru dohody na rozporoch. Táto spolupráca na odstránení rozporov v širšom zmysle slova zabezpečuje naplnenie požiadavky vyváženosti právneho poriadku, teda, aby dosahovanie cieľov sledovaných jedným právnym predpisom nebránilo alebo nesťažovalo dosahovanie cieľov sledovaných iným právnym predpisom.

S poľutovaním však musím konštatovať, že v dôsledku uplatnenia neštandardného postupu zo strany MŽP SR v legislatívnom procese týkajúceho sa prerokovania rozporov k návrhu uvedenej vyhlášky, nedošlo k riadnemu odbornému prerokovaniu zásadných pripomienok a odstráneniu zásadných rozporov v súlade s čl. 14 ods. 5 Legislatívnych pravidiel vlády SR. Z vecného pohľadu teda nedošlo k vytvoreniu priestoru na odbornú diskusiu o vzájomných postojoch, ktorá by umožnila dosiahnutie prijateľného kompromisu medzi environmentálnymi, sociálnymi a hospodárskymi záujmami Slovenska. Som presvedčený, že takýto kompromis nielen môžeme, ale aj musíme nájsť.

Musím uviesť, že aj vďaka postojom MŽP SR, je otázka ochrany vlka dravého prezentovaná a v médiách ako aj vo verejnosti mylne vnímaná ako hlavný, či dokonca jediný problém tejto vyhlášky. To však vonkoncom nie je pravda. Rezort pôdohospodárstva rešpektuje ochranu vlka. Skutočným a hlavným problémom tejto vyhlášky je celý rad výrazných obmedzení vo využívaní poľnohospodárskej a lesnej krajiny, ktoré táto vyhláška zavádza a s ktorými ja, ako minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, zásadne nemôžem súhlasiť. Tieto obmedzenia negatívne zasiahnu do každodennej práce

poľnohospodárov, lesníkov, rybárov a včelárov a neodôvodnene skomplikujú ich starostlivosť o našu krajinu.

Z pozície ministra musím podniknúť účinné kroky na obhajobu záujmov spadajúcich do vecnej pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva. Preto si dovoľujem, vážený pán minister, poukázať z pohľadu MPRV SR na niekoľko veľmi problematických ustanovení vyhlášky.

Z doplneného odôvodnenia vyhlášky nie je zrejmý ani rozsah (počet), ani druhy chránených rastlín, ktoré sa dopĺňajú. Vysvetlenie v dôvodovej správe je len všeobecné konštatovanie, že bolo vykonané odborné posúdenie, avšak doposiaľ sme my a ani verejnosť neboli informovaní kým a na základe akých kritérií boli jednotlivé druhy zaradené do tohto zoznamu. To samozrejme nerieši podstatu našej pripomienky spočívajúcu v zhodnotení dopadov ochrany a nákladov na ochranu druhu – riziko obmedzovania riadnej starostlivosti o krajinu obmedzovaním výkonu bežných činností a presadzovaním ochrany nových druhov „bezzásahovým“ režimom ochrany ich biotopov prakticky na celom území SR. Rozsah ochrany pri chránených rastlinách zahrňuje totiž akékoľvek lokality ich prirodzeného výskytu vo voľnej prírode, teda aj na ornej pôde, trvalých trávnych porastoch, či v lese mimo chránených území. Verejnosť nie je informovaná o kurióznom prípade zaradenia maku poľného do zoznamu chránených rastlín so spoločenskou hodnotou 400 eur za jedinca. Mak poľný nie je vzhľadom na jeho rozšírenie na území Slovenska ohrozenou ani chránenou rastlinou, v kultúrnych porastoch plodín, najmä v porastoch obilnín, je to poľná burina a jej zaradenie do zoznamu chránených rastlín môže prakticky znemožniť zber úrody alebo ochranu porastov povolenými prípravkami na ochranu rastlín. V praxi by to znamenalo, že ak kombajnista pri zbere obilia skosí spolu s obilím zopár jedincov maku poľného, hrozí mu pokuta. Po vznesení pripomienky MPRV SR bol mak poľný, napriek tvrdeniu MŽP SR o odbornom posúdení jeho zaradenia medzi chránené druhy, na počudovanie veľmi rýchlo vypustený. Vážený pán minister, považujeme za potrebné, aby MŽP SR tak odbornej ako aj laickej verejnosti predostrelo odborné posúdenie aj pri ostatných chránených druhoch, lebo prípad maku poľného svedčí o tom, že odborné posúdenie zo strany MŽP SR bolo povrchné.

Dôležitou skutočnosťou vo väzbe na rozsah chránených biotopov a druhov je aj možnosť neprimeraného rozsahu zvyšovania obmedzení bežnej starostlivosti a zároveň nárastu konaní orgánov ochrany prírody bez ich personálneho zabezpečenia. Pritom nie je známy rozsah a miesta výskytu týchto biotopov a druhov, pričom samotné ministerstvo a organizácia ochrany prírody uvádzajú vo viacerých dokumentoch, že tieto skutočnosti nie sú dostatočne zistené, zmapované a preukázané ani pri súčasných biotopoch a druhoch a požadujú finančné zabezpečenie monitoringu a mapovania. Preto rozšírenie zoznamu o ďalšie druhy má vplyv na rozsah obmedzení, ako aj, s cieľom zabezpečenia ich riadneho zistenia, monitorovania a ochrany, na finančné prostriedky štátu, avšak materiál s takýmito dosahmi absolútne neuvažuje. Výskyty druhov, ktoré nie sú dostatočne zdokumentované, môžu znamenať ďalšie obmedzovanie v súčasnosti bežných činností. Napríklad výskyt a doplnenie ostrice českej do zoznamu chránených druhov, môže pri zistení jej výskytu spôsobiť vydávanie rozhodnutí o obmedzení využitia vodných plôch, keďže jej výskyt je viazaný na dná vypustených rybníkov alebo ich brehy, na ktorých sa nachádza rybníčné bahno. Tým nenamietame, že ide o vzácny druh, ktorý je uvedený aj v Červenej knihe Slovenska, ide však o druh iba s výnimočným a nedostatočne zdokumentovaným výskytom na Slovensku. Vo vyhláške je zaradených okolo 500 nových chránených druhov rastlín a živočíchov, pričom možné dopady by mali byť takto zhodnotené samostatne pri každom novo zaradovanom druhu. Ak si zoberieme machorasty, tu počet chránených druhov vzrástol z 23 na 220 (205 nových druhov), pričom ide o rastliny, ktoré určite bežní občania nemajú

šancu poznať a rozoznávať. Ich zaradením do vyhlášky sa to však od každého občana predpokladá, keďže je povinný takýto druh chrániť a nepoškodzovať ho svojou činnosťou, či pri bežných aktivitách. Takéto obmedzovanie by však nemalo byť cieľom a úlohou vyhlášky, avšak takýto stav navodzuje.

Neopodstatnený nárast počtu konaní, ako aj nedoriešené otázky a väzby na iné právne predpisy vznikajú aj neakceptovaním výnimky pri vydávaní súhlasov na výsadbu a pestovanie alebo súhlasov na pestovanie nepôvodných druhov rastlín a to najmä vo vzťahu k tomu, že podľa smernice EÚ sa za takýto druh na niektorých lokalitách môžu považovať aj naše pôvodné, bežne sa vyskytujúce druhy drevín. Práve dostatočná diskusia na odbornej úrovni by mohla odstrániť niektoré dôležité aspekty realizácie opatrení v praxi, a to najmä v prípade opatrení súvisiacich so zmenou klímy a adaptačnými opatreniami, alebo aj pestovaním topoľov na Slovensku.

Dovoliť si tiež poukázať na skutočnosť, že úpravou obsahu dokumentácie ochrany prírody, ako ste ju v rámci prípravy materiálu navrhli, dôjde k znemožneniu aplikácie niektorých súvisiacich ustanovení zákona o lesoch, ktoré sa vypracovávali v úzkej koordinácii oboch rezortov a ktorými sa v rámci technických rokovaní a stanovísk Slovenská republika obhajovala vo veci konania pred Európskou komisiou a v súčasnosti už pred Súdnyim dvorom Európskej únie v tzv. infringemente k opatreniam na ochranu hlucháňa hôrneho. Preto sa domnievam, že tieto zmeny môžu mať negatívny vplyv na celkový výsledok tohto súdneho procesu voči Slovenskej republike.

Problematické zostalo aj poskytovania náhrad za bežné obhospodarovanie lesných pozemkov v chránených územiach. Nedostatočnou sa preto javí aj časť navrhovanej vyhlášky, ktorá upravuje podmienky zámeny lesných pozemkov a to bez zohľadnenia platných zákonov, ktoré upravujú hospodárenie na pozemkoch.

Je tiež zarážajúce, že v sprievodnej dokumentácii k vplyvu navrhovanej vyhlášky sa uvádza, že vyhláška nebude mať žiadny dopad na rozpočet verejnej správy a sociálne vplyvy. Dokonca by mala mať pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, čo vzhľadom na navrhované obmedzenia vlastníkov a podnikateľské subjekty z dôvodu ochrany prírody je nereálne. S týmto majú skúsenosti a na naše ministerstvo sa obracajú vlastníci pozemkov už v súčasnosti.

Nemôžem nepoukázať na obmedzenia, ktoré vyplývajú z primeraných preventívnych opatrení, ktoré vyhláškou zavádza § 45. Rovnako aj vyhodnotenie našich pripomienok vznesených voči týmto opatreniam považujeme za zavádzajúce v tom smere, že v našich pripomienkach sme uplatnili aj konkrétne výhrady k jednotlivým navrhovaným opatreniam, z ktorých vyplýva požiadavka na ich zmenu alebo vypustenie. V tejto súvislosti sme požadovali uskutočnenie odbornej diskusie o nastavení preventívnych opatrení, ktorú MŽP SR odmietlo. E-mailovú komunikáciu, do ktorej sme boli tlačení zo strany MŽP SR, sme nepovažovali za vhodnú a dostatočnú formu riešenia tejto odbornej veci. Mali sme k dispozícii stanoviská od chovateľských zväzov oviec a kôz a včelárov, že nesúhlasia s časťami navrhovaných nastavení, pričom tieto časti sa ani v aktuálnej verzii vyhlášky nezmenili. Trváme na potrebe prehodnotenia navrhovaných preventívnych opatrení na základe odbornej diskusie aj zo zástupcami všetkých príslušných chovateľských zväzov s cieľom ich vhodného nastavenia pre aplikačnú prax. A to aj z dôvodu, že táto vyhláška nedáva predpoklad na spravodlivé a plnohodnotné odškodnenie chovateľov pri škodách spôsobených na hospodárskych zvieratách. Pri súčasnom nastavení vyhlášky sa potom nebudeme môcť čudovať tomu, keď obyvatelia na vidieku budú vyjadrovať ostro svoju nespokojnosť.

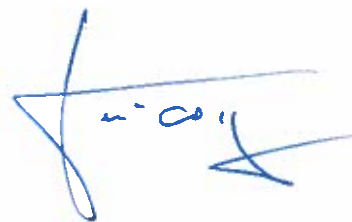
V tejto súvislosti si dovoľím poukázať na ťažko uplatniteľné riešenia v aplikačnej praxi pre včelárov, pre ktorých napríklad MŽP SR požaduje, aby boli včelstvá umiestnené alebo na vyzdvihnutej plošine umiestnená vo výške aspoň 3 m nad zemou s vysunutím okraja plošiny od podporných stĺpov (previs) aspoň 60 cm alebo na ich oklietkovanie, prípadne na ich ohradenie elektrickými oplôtkami. Rovnako poukazujem na potrebu jednoznačného vysvetlenia, aké opatrenia majú chovatelia uplatňovať do nadobudnutia účinnosti uvedených preventívnych opatrení, ktorých účinnosť bola posunutá o dva roky, aby mali nárok na odškodnenie.

Na rozporovom konaní bolo dohodnuté, že požiadavka zákazu používania oloveného streliva pri love v mokradiach bude preformulovaná vzhľadom na nariadenie Komisie (EÚ) 2021/57, ktoré túto vec rieši, spolu s posunom dátumu účinnosti podľa tohto nariadenia EÚ - teda na 15. február 2023. MŽP SR síce vo vyhodnotení uviedlo, že pripomienka je akceptovaná, ale v aktuálnej verzii vyhlášky dohodnutú úpravu vôbec nevykonalo a v odôvodnení vyhodnotenia navyše ešte zavádzajúco uviedlo, že MPRV SR napriek úprave trvá na požiadavke, aby účinnosť ustanovenia bola zhodná s účinnosťou nariadenia. Takéto ustanovenie je typickým príkladom goldplatingu, ktorému sa vláda podľa svojho programového vyhlásenia zaviazala predchádzať.

Vážený pán minister, som toho názoru, že vyššie uvedené prípady, na ktoré som poukázal, sú len povestným vrcholom ľadovca zásadných rozporov k tejto vyhláške, ktoré by sme sa mali snažiť obaja spoločne odstrániť. Preto si Vás dovoľujem vyzvať, aby sme zbytočne neprehľbovali rozpory medzi ochranármi na strane jednej a poľnohospodármi, lesníkmi a chovateľmi na strane druhej. Dovoľujem si Vás požiadať, aby sme spoločne zasadli k rokovaciemu stolu a hľadali užitočné riešenia pre všetkých obyvateľov našej krajiny.

Vo viere v celospoločensky prospešnú spoluprácu.

S úctou

Vážený pán
Ján BUDAJ
minister životného prostredia Slovenskej republiky
B r a t i s l a v a

Na vedomie:
Vážený pán
Eduard HEGER
predseda vlády Slovenskej republiky
B r a t i s l a v a